Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2969

Vragen van het lid **Schenk** (FVD) aan de Ministers van Werk en Participatie en van Asiel en Migratie over *het kabinetsplan om 75.000 asielzoekers aan werk te helpen* (ingezonden 22 juni 2026).

Antwoord van Minister **Aartsen** (Werk en Participatie) en de Minister van Asiel en Migratie (ontvangen 8 september 2026). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2025–2026, nr. 2460.

Vraag 1
Klopt het dat het kabinet als doelstelling heeft om ervoor te zorgen dat in december 2030 75.000 meer statushouders en asielzoekers aan het werk zijn dan nu het geval is?

Antwoord 1
Ja.

Vraag 2
Waarom acht het kabinet het een kerntaak van de Nederlandse overheid om 75.000 statushouders en asielzoekers aan werk te helpen?

Antwoord 2
Het is belangrijk dat iedereen in Nederland die kan werken actief moet deelnemen en bijdragen aan onze samenleving. Veel mensen willen niet aan de kant staan, maar graag meedoen. Ondanks de hoge arbeidsparticipatie zijn er nog altijd mensen niet aan het werk, terwijl zij wel zouden kunnen of willen werken.[1] Dit geldt ook voor nieuwkomers voor wie het vinden en behouden van een baan niet vanzelfsprekend is. Werken is niet alleen goed voor de samenleving, maar ook in het belang van deze mensen zelf: het geeft voldoening, eigenwaarde en vergroot de zelfredzaamheid. Daarnaast stelt werk hen in staat een bijdrage te leveren aan de kosten van de opvang en het bevordert de integratie en latere arbeidsdeelname, terwijl het de afhankelijkheid van sociale voorzieningen in een later stadium verkleint en tekorten op de arbeidsmarkt vermindert. Langdurig aan de zijlijn staan bereikt het tegenovergestelde en zorgt voor een langere bijstandsafhankelijkheid dan nodig. Het is dus in het belang van onze samenleving, arbeidsmarkt en de

[1] Kok & Imandt (2023). Potentieel arbeidsaanbod is kleiner én groter dan «één miljoen.» ESB 2023.

ah-tk-20252026-2969
ISSN 0921 - 7398
's-Gravenhage 2026

mensen zelf om asielzoekers en statushouders eerder en sneller aan het werk te helpen.

Vraag 3
Deelt het kabinet de opvatting dat asielopvang in beginsel tijdelijk van aard is en niet bedoeld is als instrument voor arbeidsmarktbeleid?

Antwoord 3
Ja. De asielopvang dient primair om asielzoekers onderdak en basisvoorzieningen te bieden gedurende de behandeling van hun asielverzoek door de IND en in de periode dat zij een verblijfsvergunning hebben gekregen en in afwachting zijn van huisvesting. Als het asielverzoek wordt afgewezen dient de asielzoeker de asielopvang te verlaten en terug te keren naar het land van herkomst. Daarmee is de opvang dus nadrukkelijk geen structureel arbeidsmarktinstrument.
Tegelijkertijd laat het Europese kader, de Opvangrichtlijn, zien dat arbeidsdeelname van asielzoekers niet volledig losstaat van het opvangsysteem. Lidstaten worden aangemoedigd om asielzoekers met een grote kans op inwilliging van het asielverzoek zo vroeg mogelijk toegang tot de arbeidsmarkt te geven. Bovendien geldt als norm dat deze asielzoekers zo snel mogelijk, maar uiterlijk zes maanden na registratie van hun aanvraag, mogen werken. Vanuit dat perspectief is het met oog op de onder antwoord 2 genoemde voordelen waardevol om asielzoekers waar mogelijk te laten werken.

Vraag 4
Indien het antwoord op vraag 3 ontkennend luidt, waarom niet?

Antwoord 4
Zie antwoord op vraag 3.

Vraag 5
Klopt het dat het kabinet expliciet wil investeren in asielzoekers die nog in procedure zijn, maar volgens het kabinet een redelijke kans maken op een verblijfsvergunning?

Antwoord 5
In het coalitieakkoord is opgenomen dat asielzoekers met een goede kans op een verblijfsvergunning na drie maanden in de asielprocedure aan het werk mogen. Zij krijgen vanaf het begin hulp en bemiddeling naar werk om sneller te kunnen integreren én bij te kunnen dragen aan de kosten van de opvang. Asielzoekers van wie de kans klein is dat hun asielverzoek wordt ingewilligd hebben, ook overeenkomstig de Europese regels uit de herschikte Opvangrichtlijn, geen recht om te werken. Daarnaast wil het kabinet direct aan het begin van de asielprocedure starten met taalles voor asielzoekers met een kansrijke asielaanvraag. Deze plannen worden verder uitgewerkt in de Taskforce Asiel en Migratie.

Vraag 6
Hoeveel asielzoekers die in het verleden als kansrijk werden aangemerkt, hebben uiteindelijk geen verblijfsvergunning gekregen? Graag een overzicht vanaf 2010.

Antwoord 6
Asielaanvragen van asielzoekers met een kansrijke aanvraag stroomden voor de inwerkingtreding van het Europees Migratiepact op 12 juni 2026 in spoor 4 in. Spoor 4 omvatte dus alle vreemdelingen die geen Dublinclaimant zijn (spoor 1) en niet afkomstig zijn uit een veilig land van herkomst en ook geen bescherming elders in de EU genieten (spoor 2). In aanvulling op de doelgroepen die voorheen werden aangeduid als sporen 1 en 2 worden nu ook alle nationaliteiten met een gemiddeld EU inwilligingspercentage van minder dan 20% toegevoegd aan de doelgroep «kansarm», terwijl een aantal van deze «kansarme» nationaliteiten, zoals Moldavië en Algerije, tot 12 juni 2026 onder spoor 4 werden behandeld, omdat deze niet voldeden aan de voorwaarden voor afhandeling in spoor 1 en 2.

In onderstaande tabellen is de afdoening weergegeven van zowel eerste als opvolgende aanvragen waarop in spoor 4 is beslist. Bij de tabel wordt opgemerkt dat een aanvraag in een eerder jaar kan zijn ingediend dan het jaar waarin op de aanvraag is beslist. Gegevens van voor 2013 zijn vanwege technische redenen niet beschikbaar.

Tabel 1, afdoeningen eerste aanvragen spoor 4 2013–2026

Jaar	Totaal afdoeningen	Waarvan ingewilligd	Inwilligings-percentage
2013	9.580	4.800	50%
2014	17.150	12.000	70%
2015	21.850	16.790	77%
2016	25.610	19.700	77%
2017	11.510	6.000	52%
2018	6.510	3.170	49%
2019	8.100	4.510	56%
2020	11.270	8.480	75%
2021	15.810	11.740	74%
2022	17.150	14.500	85%
2023	18.570	14.020	76%
2024	22.610	15.620	69%
2025	17.060	7.170	42%
2026 (tot 12 juni)	9.450	2.340	25%

Tabel 2, afdoeningen opvolgende aanvragen spoor 4 2013–2026

Jaar	Totaal afdoeningen	Waarvan ingewilligd	Inwilligings-percentage
2013	3.200	1.120	35%
2014	2.490	840	34%
2015	1.730	510	30%
2016	1.620	420	26%
2017	2.100	430	20%
2018	2.410	360	15%
2019	3.680	350	9%
2020	1.540	190	12%
2021	1.350	300	22%
2022	1.510	680	45%
2023	1.490	480	32%
2024	1.790	350	19%
2025	2.080	270	13%
2026 (tot 12 juni)	880	60	7%

Vraag 7
Kan het kabinet uitsluiten dat het vroegtijdig begeleiden van asielzoekers naar werk, scholing en integratie de druk vergroot om uiteindelijk een verblijfsvergunning te verlenen?

Antwoord 7
Het vroegtijdig begeleiden van asielzoekers naar werk, scholing en integratie speelt geen enkele rol bij de beoordeling van een asielverzoek om internationale bescherming. Uit onderzoek van Regioplan[2] naar Nederlandse rechtspraak over privéleven opgebouwd tijdens onrechtmatig of onzeker verblijf zijn geen uitspraken naar voren gekomen waarin een arbeidsrelatie of sociale banden als een bijzondere omstandigheid wordt gezien op grond waarvan een verblijfsvergunning zou moeten worden verleend. Een arbeidsrelatie geldt niet als bijzondere omstandigheid op basis waarvan een aanvraag voor een verblijfsvergunning op grond van artikel 8 EVRM zou moeten worden ingewilligd.

Vraag 8
Indien het antwoord op vraag 7 ontkennend luidt, waarom niet?

[2] «Belemmeringen asielzoekers bij het toetreden tot de arbeidsmarkt», 11 april 2023, Regioplan. Eindrapport Belemmeringen asielzoekers

Antwoord 8
N.v.t.

Vraag 9
Hoe beoordeelt het kabinet het risico dat werkgevers, gemeenten of maatschappelijke organisaties zich in toekomstige procedures op het standpunt zullen stellen dat een asielzoeker inmiddels dusdanig is geïntegreerd dat terugkeer onwenselijk is?

Antwoord 9
Zie antwoord op vraag 7.

Vraag 10
Kan het kabinet uitsluiten dat dit beleid een extra aanzuigende werking heeft op personen die primair economische motieven hebben om via de asielroute toegang tot de Nederlandse arbeidsmarkt te verkrijgen?

Antwoord 10
Het onderhavige kabinetsplan heeft als doel om asielzoekers en statushouders die in Nederland verblijven sneller aan het werk te helpen. Dit voorstel strekt niet tot het wijzigen van voorwaarden voor toelating tot Nederland of de Nederlandse arbeidsmarkt. De asielaanvraag van asielzoekers van wie de kans klein is dat hun asielverzoek wordt ingewilligd, wordt versneld behandeld. Daarbij geldt dat voor een aantal categorieën asielzoekers binnen die versnelde procedure de toegang tot de arbeidsmarkt is uitgesloten. Ook voor asielzoekers met een overdrachtsbesluit is de toegang tot de arbeidsmarkt uitgesloten.
In Nederland mogen asielzoekers voor wie de toegang tot de arbeidsmarkt niet is uitgesloten na zes maanden betaald werk verrichten. Er ligt een voorstel om deze wachttermijn te verkorten naar drie maanden. Dit sluit aan bij ons omringende lidstaten. Onder andere Duitsland en Oostenrijk hebben ook een wachttermijn van drie maanden. België en Luxemburg hanteren een wachttermijn van vier maanden.
Er zijn diverse factoren die een rol spelen bij het migratieproces van asielmigranten. In 2023 publiceerde het Verwey-Jonker Instituut een wetenschappelijk WODC-onderzoek naar de wijze waarop asielmigranten een bestemmingsland «kiezen», waaruit geen eenduidige conclusie kon worden getrokken, maar waaruit wel blijkt dat met name andere factoren dan arbeidsmogelijkheden, namelijk op het gebied van veiligheid en sociale netwerken, een rol kunnen spelen bij de komst van asielzoekers naar het land van bestemming.[3] Tegen die achtergrond en het feit dat het Nederlandse beleid aansluit bij dat van omringende landen verwacht het kabinet niet dat het onderhavige plan ervoor zal zorgen dat dit Nederland aantrekkelijker maakt voor het doen van een asielaanvraag dan ons omringende lidstaten.

Vraag 11
Indien het antwoord op vraag 10 ontkennend luidt, waarom niet?

Antwoord 11
N.v.t.

Vraag 12
Het kabinet zet in op het aanpakken van arbeidsmarkttekorten door asielmigranten sneller naar werk te begeleiden maar tegelijkertijd constateert het kabinet dat arbeidsmigratie druk legt op de bevolkingsgroei en geen structurele oplossing vormt voor krapte op de arbeidsmarkt; hoe beoordeelt u deze spanning?

[3] «Invloed asielbeleid op migratie naar Nederland. Wetenschappelijk inzichten in migratiedrivers», Verwey-Jonker Instituut, juli 2023. Geen bewijs dat asielbeleid aanzuigende werking heeft op instroom asielzoekers | WODC - Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum

Antwoord 12
Het kabinet zet erop in dat iedereen in Nederland mee kan doen en wil het arbeidspotentieel van mensen die reeds in Nederland zijn zoveel mogelijk benutten. In dat kader maakt het kabinet zich ook hard om asielmigranten sneller naar werk te begeleiden. Dit draagt bij aan hun integratie en participatie in de samenleving en op de arbeidsmarkt als zij voor een langere termijn in Nederland verblijven. Dat helpt om de druk op de arbeidsmarkt te verlichten, zeker als de nieuwkomers werk vinden in de cruciale opgaven uit de Talentstrategie. En dit kan tevens een bijdrage leveren aan het verminderen van de noodzaak om arbeidskrachten uit het buitenland aan te trekken, hetgeen in lijn is met het advies voor gematigde bevolkingsgroei van de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050.

Vraag 13
Bent u zich bewust van signalen dat de vraag op de arbeidsmarkt in verschillende sectoren afneemt en zijn er prognoses beschikbaar over de wijze waarop de arbeidsmarkt zich de komende jaren zal ontwikkelen en welke gevolgen de instroom van 75.000 extra werknemers daarop zal hebben?

Antwoord 13
Het klopt dat de arbeidsmarktkrapte afgelopen jaar licht is afgenomen. Desondanks is er nog steeds sprake van een krappe arbeidsmarkt. Tabel 3 geeft de vacaturegraad, het aantal openstaande vacature per duizend banen, per sector in de afgelopen 10 jaar weer.[4] De vacaturegraad is het afgelopen jaar in de meeste sectoren gedaald. Op de lange termijn is te zien dat de vacaturegraad voor alle sectoren nog steeds hoger ligt dan 10 jaar geleden. Kijkend naar de langere termijn voorspelt de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050 dat, mede door demografische ontwikkelingen, de arbeidsmarkt op lange termijn krap zal blijven. Het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) geeft inzicht in waar de toekomstige knelpunten op de arbeidsmarkt zich bevinden via de berekening van de Indicator Toekomstige Knelpunten in de Personeelsvoorziening naar Beroep.[5] Deze indicator is te vertalen als de mate waarin een toekomstige baanopening voor een beroep gevuld kan worden door nieuw arbeidsaanbod met een daarvoor geschikte opleiding, maar is niet direct te vertalen naar tekorten in aantallen banen. De indicator baseert zich op historische patronen en verwachte economische ontwikkelingen, maar kan geen rekening houden met beleidsaanpassingen en gedragsaanpassingen op de arbeidsmarkt als gevolg van de verwachte knelpunten.
De ontwikkeling van de arbeidsmarkt is van veel factoren afhankelijk, zoals conjunctuur, de vraag naar bepaalde producten maar ook de geopolitieke situatie en laat zich hierdoor lastig voorspellen. Zo is het bijvoorbeeld nog onzeker wat de economische impact van de inval in Iran zal zijn op de arbeidsmarkt. Het CPB onderzocht dit en verwacht dat de werkloosheid stijgt naar tussen de 4,5 en 4,9 procent in 2027 aan de hand van verschillende scenario's.[6]
De instroom van 75.000 extra werknemers kan bijdragen aan het verlichten van gerichte tekorten. Deze werknemers zullen in Nederland echter ook producten en diensten consumeren, wat zorgt voor extra vraag naar arbeid. Dit verkleint het verminderende effect op de arbeidsmarktkrapte.

Tabel 3, Vacaturegraad naar sector, Q1 2016–2026

Vacaturegraad naar sector	2016 1e kwartaal	2017 1e kwartaal[1]	2018 1e kwartaal[1]	2019 1e kwartaal[1]	2020 1e kwartaal[1]	2021 1e kwartaal[1]	2022 1e kwartaal[1]	2023 1e kwartaal[1]	2024 1e kwartaal[1]	2025 1e kwartaal[1]	2026 1e kwartaal[1]
Alle economische activiteiten	20	24	29	33	26	30	51	49	46	44	41
Landbouw, bosbouw en visserij	12	16	19	26	20	23	35	31	32	33	33
Nijverheid en energie	18	24	34	38	30	35	56	53	52	55	51

[4] CBS Statline: Vacatures; vacaturegraad naar SBI 2008
[5] ROA. AIS tot 2030, editie 2025
[6] CPB (2026), *De economische impact van hogere energieprijzen door de Iranoorlog.*

Vacaturegraad naar sector	2016 1e kwartaal	2017 1e kwartaal[1]	2018 1e kwartaal[1]	2019 1e kwartaal[1]	2020 1e kwartaal[1]	2021 1e kwartaal[1]	2022 1e kwartaal[1]	2023 1e kwartaal[1]	2024 1e kwartaal[1]	2025 1e kwartaal[1]	2026 1e kwartaal[1]
Commerciële dienstverlening	24	27	33	38	27	33	60	53	48	46	44
Zakelijke dienstverlening	20	20	24	27	23	28	43	43	41	40	39
Niet-commerciële dienstverlening	14	18	21	24	23	24	36	40	40	36	35
Delfstoffenwinning	20	22	24	25	29	29	71	53	45	36	26
Industrie	17	21	27	31	24	27	46	44	42	42	40
Energievoorziening	27	28	25	34	42	35	69	65	57	52	35
Waterbedrijven en afvalbeheer	16	24	36	28	23	23	54	48	50	48	54
Bouwnijverheid	20	32	50	59	42	54	76	72	72	81	74
Handel	21	28	33	39	29	32	64	57	51	49	48
Vervoer en opslag	15	20	28	35	22	26	48	45	41	39	33
Horeca	35	42	48	55	23	44	112	77	66	63	60
Informatie en communicatie	52	53	64	68	52	64	91	69	60	55	52
Financiële dienstverlening	28	32	43	44	34	36	53	50	44	44	32
Verhuur en handel van onroerend goed	16	19	31	31	21	24	52	45	42	35	35
Specialistische zakelijke diensten	35	37	43	46	36	45	70	64	58	54	51
Verhuur en overige zakelijke diensten	12	12	15	17	15	17	28	30	29	30	29
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	14	18	23	25	28	29	37	43	48	36	31
Onderwijs	8	9	10	13	11	12	19	21	22	17	16
Gezondheids- en welzijnszorg	17	22	24	27	27	27	42	45	45	45	44
Cultuur, sport en recreatie	16	23	20	32	23	27	51	47	37	39	34
Overige dienstverlening	22	23	29	29	20	28	47	57	52	50	44

[1] Voorlopige cijfers

Vraag 14
Wat is volgens het kabinet het effect van deze instroom op de arbeidsmarktkansen van Nederlandse werknemers?

Antwoord 14
De vergrijzende bevolking leidt tot een structurele krapte op de arbeidsmarkt, waardoor veel vacatures onvervuld blijven. Met name in sectoren als het onderwijs, de kinderopvang, de zorg en de woningbouwsector is sprake van een toenemende vraag. Tegen deze achtergrond leidt de instroom van nieuwkomers over het algemeen niet tot verdringing van Nederlandse werknemers, maar vormt deze juist een aanvulling op de arbeidsmarkt.

Vraag 15
Bent u het ermee eens dat verbeteringen op het gebied van arbeidsproductiviteit, innovatie en automatisering op de langere termijn een betere oplossing vormen dan een voortdurende uitbreiding van het arbeidsaanbod door migratie?

Antwoord 15
Het kabinet wil de samenleving en economie versterken door randvoorwaarden voor toekomstige welvaart op orde te brengen. Doel is dat de economie gemiddeld 1,5% per jaar blijft groeien. Om deze doelstelling te behalen is essentieel de arbeidsproductiviteit te verhogen en innovatie aan te jagen. We zullen namelijk meer werk met relatief minder mensen moeten doen. Dat komt omdat de vraag naar mensen zeer waarschijnlijk harder groeit dan het aantal mensen dat beschikbaar is. Onder andere door vergrijzing, maar ook door een mismatch tussen gevraagde en beschikbare vaardigheden. Maar de concurrentie om talent is internationaal hoog, vooral om technisch en digitaal talent. Tegelijkertijd laat het advies «Gematigde groei» door de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050 zien dat een vermindering van

alle vormen van migratie nodig is. Tegen deze achtergrond werkt het kabinet aan een Talentstrategie om schaars talent op te leiden en te begeleiden naar een aantal cruciale opgaven waar Nederland voor staat.

Vraag 16
Hoeveel procent van de huidige statushouders beschikt volgens het kabinet over relevante werkervaring en/of een opleiding die aansluit op tekortsectoren zoals de bouw, techniek of zorg?

Antwoord 16
Er wordt geen statistiek bijgehouden over de aansluiting van werkervaring of diploma's uit het land van herkomst op tekortsectoren. Ook over de richtingen waarin statushouders in Nederland hun diploma's behalen, is geen statistiek voorhanden. Dat betreft zowel de afstudeerrichting van hier behaalde diploma's in het reguliere onderwijs, als deelname aan zij- en voorschakeltrajecten voor statushouders, waar door tekortsectoren in wordt geïnvesteerd.
Op basis van beschikbare data over formele diploma's (CBS Dashboard Wet Inburgering, CBS Dashboard Asiel en Integratie), is de schatting in de orde van grootte van minimaal 25 à 30% van de statushouders vanaf 18 jaar een in Nederland erkend diploma heeft om op mbo-niveau of hoger aan het werk te kunnen Dit percentage is gebaseerd op de volgende data:
– Een deel van de statushouders heeft relevante diploma's behaald in het buitenland. Eén op de vijf inburgeringsplichtige asielstatushouders heeft een in het buitenland behaald diploma laten waarderen door Nuffic/SBB. Op basis van deze diplomawaarderingen, heeft minimaal 15% van de recente inburgeringsplichtige asielstatushouders een diploma behaald in het land van herkomst op het niveau van mbo, hbo of wo.[7]
– Daarnaast behalen statushouders diploma's in Nederland. Ongeveer tien procent van de inburgeringsplichtige asielstatushouders (vanaf 18 jaar) volgt de Onderwijsroute, die gericht is op doorstroom naar een Nederlandse vervolgopleiding op mbo-2-niveau of hoger. En van de statushouders uit cohorten 2022 en 2023 die op 1 oktober 2025 minimaal 18 jaar waren, beschikte op dat moment respectievelijk 11% en 17% over een Nederlands diploma op mbo-niveau en hoger. Naarmate een cohort langer in Nederland is, lopen deze percentages en de hoogst behaalde onderwijsniveaus op.

Vraag 17
Hoe ziet u in dat licht de instroom van 75.000 extra werknemers, terwijl een groot deel van deze groep naar verwachting niet beschikt over de kwalificaties die in de grootste tekortsectoren worden gevraagd?

Antwoord 17
Niet iedere nieuwkomer zal direct beschikken over de kwalificaties die in de grootste tekortsectoren worden gevraagd. Tegelijkertijd geldt dat een deel van de nieuwkomers relevante werkervaring of een opleiding uit het land van herkomst heeft, waardoor met gerichte ondersteuning doorstroom naar werk in deze sectoren mogelijk is.
Dit vraagt om investeringen in het leren van de Nederlandse vaktaal en het ontwikkelen van basisvaardigheden via praktijkgerichte scholing. Werken in deze sectoren vereist vaak een toereikend niveau van de Nederlandse taal en voldoende beroepsvaardigheden.
Via een voorschakeltraject, gevolgd door een (leer)baan, kunnen nieuwkomers doorgroeien naar werk op niveau. Om deze ontwikkeling te ondersteunen, verken ik de mogelijkheden om tussen arbeidsmarktregio's en tekortsectoren afspraken te maken over de inzet van voorschakeltrajecten en praktijkgerichte scholing voor (instap)functies binnen de Ontwikkelpaden. Hier zet ik ook op in via de landelijke werkgeversdeals.

---

[7] CBS Dashboard Statistiek Wet Inburgering https://dashboards.cbs.nl/v5/statistiek_wet_inburgering/ Van cohort 2022 heeft 24% van de inburgeringsplichtige asielstatushouders een internationale diplomawaardering (dus excl. opleidingswaardering) laten uitvoeren, daarvan werd 75% gewaardeerd als mbo of hoger. 0,24*0,75 = 18 procent. Van cohort 2023 heeft 19% een diplomawaardering laten uitvoeren, daarvan werd 71% gewaardeerd als mbo of hoger. 0,19*0,71 = 13 procent

Vraag 18
Kunt u reflecteren op de gevolgen die een instroom van 75.000 extra werknemers in met name lager- en middelbaar geschoolde arbeid kan hebben voor lonen, arbeidsvoorwaarden en arbeidsmarktkansen van Nederlandse werknemers die momenteel in deze sectoren werkzaam zijn?

Antwoord 18
In hoeverre de instroom van 75.000 extra werknemers effect heeft op de gestelde factoren is onzeker. Dit hangt af van het beroep, de sector, de baanduur en andere kenmerken. Wel heeft het CPB vorig jaar geconcludeerd dat de effecten van arbeidsmigratie op lonen en baankansen van ingezetenen tot nu toe over het algemeen beperkt lijken.[8] Dat heeft ermee te maken dat arbeidsmigranten veelal werk verrichten dat bestaande arbeid aanvult in plaats van deze te vervangen, ook omdat ingezetenen naar andere banen en functies bewegen.

Vraag 19
Hoe kunnen de inburgeringseisen worden geflexibiliseerd zonder dat de kwaliteit van de inburgering onder druk komt te staan?

Antwoord 19
In de aanpak Werk en Meedoen Nieuwkomers is geen sprake van een flexibilisering van de inburgeringseisen. Het streefniveau blijft immers taalniveau B1. Ook de andere verplichte onderdelen (KNM, MAP, PVT) blijven in stand.
De aanpak Werk en Meedoen ziet wel toe op flexibilisering van de manier waarop de inburgeraar aan de inburgeringseisen kan voldoen. Zo verkent de Minister van Werk en Participatie de mogelijkheden om meer tijd te creëren voor werkende inburgeraars om aan hun inburgeringsplicht te voldoen. Ook het inburgeringsaanbod dient flexibeler te worden, zodat inburgeraars hun inburgeringslessen beter kunnen combineren met werk. Hierbij denk ik aan het uitbreiden van het lesaanbod in het weekend en de avonduren, online onderwijs, duale trajecten (bijvoorbeeld startbanen), vier dagen werk en één dag taalles of (non-formeel) taalonderwijs organiseren op de werkvloer. De kwaliteit van de inburgering komt dus niet in het geding, want de uitgangspunten van de wet veranderen niet.

Vraag 20
U schrijft dat de werkvloer een geschikte plek is om de Nederlandse taal te leren maar tegelijkertijd zien wij dat binnen steeds meer sectoren het Nederlands juist wordt verdrongen door het Engels; waarom verwacht u dat dit bij asielmigranten anders zal verlopen en hoe gaat hij waarborgen dat het Nederlands daadwerkelijk de voertaal blijft?

Antwoord 20
Ik vind dat het spreken van de Nederlandse taal op de werkvloer het uitgangspunt moet zijn. Dat is voor de beroepen waar asielmigranten in terecht komen niet anders dan voor andere doelgroepen. Voor de overgrote meerderheid van de Nederlandse bedrijven is Nederlands ook nog steeds de primaire interne voertaal. Het aandeel bedrijven met Engels als primaire interne voertaal ligt rond de 10–15%. 36% van de werknemers werkt op een werkplek waar meer dan één taal wordt gesproken. In die meertalige werkomgevingen is Engels na Nederlands de meest gebruikte taal (23%).[9]
Het combineren van klassikale taallessen met werken in een Nederlandstalige context zorgt ervoor dat de taal sneller wordt geleerd. Een veel gebruikte werkvorm hiervoor zijn duale trajecten. Gemeenten zorgen in de uitvoering van de Wet inburgering 2021 voor een aanbod van participatie-activiteiten. Deze schrijft bovendien voor dat deze activiteiten plaatsvinden in een Nederlandstalige omgeving.
Daarnaast zet ik via het plan van aanpak Werk en Meedoen Nieuwkomers ook in op het leren van de Nederlandse taal op de werkvloer. Ik ga afspraken maken met werkgevers, waarin ik nadrukkelijk de wens zal meenemen dat

[8] CPB (2025). De economische effecten van arbeidsmigratie.
[9] CBS/TNO – Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2024.

asielmigranten in een Nederlandstalige context behoren te werken. Daarnaast ondersteun ik initiatieven zoals van Stichting Het Begint met Taal, die werkgevers kunnen ondersteunen middels het opleiden van taalbuddies op de werkvloer.
Verder is om werkgevers te ondersteunen bij het aannemen en begeleiden van statushouders, de subsidieregeling Ondersteuning Werkgevers Inzet Statushouders (SOWIS) ingericht. Deze regeling helpt werkgevers bij het overbruggen van taal- en cultuurverschillen op de werkvloer. In 2025 is in totaal € 2,8 miljoen aan subsidie verstrekt. Uit de evaluatie van het eerste tijdvak (2024) door Regioplan, opgenomen in de bijlage, blijkt dat werkgevers tevreden zijn over de regeling. Het vermindert de drempel om statushouders aan te nemen.

Vraag 21
Klopt het dat het kabinet streeft naar huisvesting van werkende statushouders in de regio waar zij werkzaam zijn?

Antwoord 21
Ja. Dit is staand beleid en wordt «kansrijke koppeling» genoemd. Binnen de kansrijke koppeling wordt expliciet gekeken naar factoren die de kans op snelle participatie en integratie vergroten, waaronder werk, opleiding, of de aanwezigheid van een sociaal netwerk. Als een statushouder al werk heeft, is het uitgangspunt dat bij de koppeling met een gemeente zo veel mogelijk rekening wordt gehouden met de regio waar die arbeid wordt verricht, zodat werk kan worden behouden en voortgezet. Deze kansrijke koppeling kan in 80% van de gevallen worden gevolgd. De koppelingssystematiek als zodanig is samen met medeoverheden vastgesteld.

Vraag 22
Betekent dit dat arbeidsmarktoverwegingen een rol gaan spelen bij de verdeling van statushouders over gemeenten?

Antwoord 22
Zoals onder vraag 21 toegelicht, spelen arbeidsmarktoverwegingen een rol bij de huisvesting van statushouders, maar het is niet de enige of doorslaggevende factor. Binnen de koppeling wordt breder ook gekeken naar andere factoren zoals kwetsbaarheid of opleiding. Arbeid is dus één van de elementen die meewegen bij de plaatsing van statushouders bij gemeenten, met als doel hun integratie en participatie te bevorderen.

Vraag 23
Indien het antwoord op vraag 22 bevestigend luidt, hoe verhoudt zich dat tot het uitgangspunt dat asielopvang en huisvesting primair voortvloeien uit humanitaire bescherming en niet uit economische belangen?

Antwoord 23
De inzet van arbeidsmarktoverwegingen bij de koppeling van statushouders aan gemeenten en vervolgens de huisvesting van deze groep staat niet op gespannen voet met het uitgangspunt dat asielopvang en huisvesting primair voortvloeien uit humanitaire bescherming. Economische belangen spelen geen enkele rol bij de beoordeling van een asielverzoek om internationale bescherming. Ook de asielopvang en de daaropvolgende huisvesting van statushouders vloeien primair voort uit diezelfde humanitaire bescherming en de daaruit voortvloeiende wettelijke rechten.
Zoals onder vraag 3 toegelicht, is het tegelijkertijd belangrijk om te benadrukken dat binnen die kaders het wél van grote maatschappelijke waarde is om voor asielzoekers die een goede kans hebben op inwilliging van hun asielaanvraag en voor statushouders, zo goed mogelijk aansluiting te vinden met werk en participatie. Wanneer statushouders sneller en beter kunnen deelnemen aan de arbeidsmarkt, versterkt dat hun zelfredzaamheid en integratie. Bovendien is de samenleving als geheel gebaat bij een goede benutting van talent en arbeidspotentieel, zeker in een context van arbeidsmarktkrapte.

Vraag 24
Hoeveel belastinggeld verwacht het kabinet de komende vier jaar uit te geven aan de uitvoering van de aanpak Werk en Meedoen voor statushouders en asielzoekers?

Antwoord 24
Op dit moment zijn er nog geen separate middelen voor het plan van aanpak Werk en Meedoen gereserveerd. Zodra ik hier meer over weet, informeer ik uw Kamer hierover. De inzet op vergroting van de arbeidsdeelname van nieuwkomers kent, naast relatief beperkte kosten, ook potentieel grote maatschappelijke baten. Dit betreft bijvoorbeeld directe inverdieneffecten via de inkomstenbelasting, REBA-inkomsten en lagere uitkeringslasten. Acties met financiële gevolgen zullen worden vormgegeven binnen de financiële kaders van het coalitieakkoord. Daarbij zullen we ook aandacht hebben voor de (financiële) opbrengsten van het plan.

Vraag 25
Kunt u deze vragen zo spoedig mogelijk en afzonderlijk van elkaar beantwoorden?

Antwoord 25
Ja.